PRAKTISCHE LEKTION

Zgjerimi i fjalorit në gjuhën shqipe

Lektionskategorie: Mësime të gjuhës shqipe

> Strategji për të mësuar fjalë të reja: fusha, familje fjalësh, formim dhe bashkëlidhje.

Zgjerimi i fjalorit në gjuhën shqipe

Fjalori nuk mësohet si listë e veçuar fjalësh, por **në grupe kuptimore** dhe **brenda fjalive**. Një fjalë e mësuar me kontekstin e vet mbahet mend disa herë më gjatë se një fjalë e mësuar veç.

Katër mënyra për të organizuar fjalët e reja

Mënyra	Si funksionon	Shembull
Sipas fushës	grupo fjalët e së njëjtës temë	shtëpia, puna, shëndeti, udhëtimi, arsimi
Sipas familjes së fjalëve	ndiq rrënjën	*punë → punoj → punëtor → punësim → i papunë*
Sipas çifteve	sinonime dhe antonime	*i shpejtë / i ngadaltë*; *hyrje / dalje*
Sipas bashkëlidhjeve	mëso foljen bashkë me emrin	*marr vendim, jap provim, bëj kujdes*

Formimi i fjalëve

Mjeti	Kuptimi që shton	Shembull
Prapashtesa **-im**	emër veprimi	*zhvilloj → zhvillim*
Prapashtesa **-je**	emër veprimi	*lexoj → lexim*; *dal → dalje*
Prapashtesa **-tar / -tare**	vepruesi	*mësim → mësimdhënës*; *luftë → luftëtar*
Prapashtesa **-shëm**	mbiemër mundësie	*kuptoj → i kuptueshëm*
Prapashtesa **-i / -ësi**	cilësi abstrakte	*i mirë → mirësi*; *i lartë → lartësi*
Parashtesa **pa-**	mohim	*i mundur → i pamundur*
Parashtesa **mos-**	mohim te emrat	*marrëveshje → mosmarrëveshje*
Parashtesa **ri-**	përsëritje	*ndërtoj → rindërtoj*
Përbërje	bashkim dy fjalësh	*bashkë + punoj → bashkëpunoj*

Bashkëlidhjet më të përdorura

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

Folja	Bashkëlidhjet
marr	*marr pjesë, marr vendim, marr masa, marr me qira, marr fund, marr guximin*
bëj	*bëj një pyetje, bëj kujdes, bëj përpjekje, bëj gabim, bëj shaka*
jap	*jap mendim, jap provim, jap dorëheqje, jap ndihmë, jap llogari*
kam	*kam nevojë, kam të drejtë, kam kohë, kam frikë, kam kujdes*
vë	*vë re, vë në dukje, vë në punë, vë në dyshim*
ngre	*ngre një çështje, ngre dorën, ngre zërin*

Nga letërsia shqipe

Naim Frashëri e përshkruan pasurinë e shqipes me katër çifte mbiemrash:

«Gjuha jonë sa e mirë! / Sa e ëmbël, sa e gjerë! / Sa e lehtë, sa e lirë! / Sa e bukur, sa e vlerë!»

Provo një ushtrim fjalori mbi këtë strofë: gjej **antonimin** e secilit mbiemër (*i keq, i hidhur, i ngushtë, i vështirë*) dhe **emrin abstrakt** të formuar prej tij (*mirësi, ëmbëlsi, gjerësi, lehtësi, liri, bukuri, vlerë*). Kjo është familja e fjalëve në punë e sipër.

Fjalët sinjalizuese

Kur takon një fjalë të re, kërko **rrënjën** dhe **ndajshtesat**. Nga *i besueshëm* njeh menjëherë *besim, besoj, i pabesueshëm, besnik*. Nga *zhvillim* njeh *zhvilloj, i zhvilluar, zhvillues, i pazhvilluar*.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
mësimi i fjalëve pa kontekst	mëso një fjali të plotë	konteksti e ngulit kuptimin
marr një foto	**bëj një foto**	bashkëlidhja e shqipes
aplikoj për punë	**kandidoj për një vend pune**	forma e këshilluar
eventualisht me kuptimin «ndoshta»	**ndoshta, mbase**	huazim me kuptim të zhvendosur
mësimi i emrit pa gjininë	mëso **libri**, jo vetëm *libër*	trajta e shquar tregon gjininë

Provo vetë

1. Gjej emrin nga folja *zhvilloj*: ___ *(zhvillim)*
2. Gjej mbiemrin mohues nga *i mundur*: ___ *(i pamundur)*
3. Plotëso: ___ pjesë në konkurs. *(Marr)*
4. Plotëso: ___ kujdes në rrugë! *(Bëj)*

Burime dhe referenca

- Naim Frashëri, *Gjuha jonë* (nga *Tehajylat*), 1885.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.